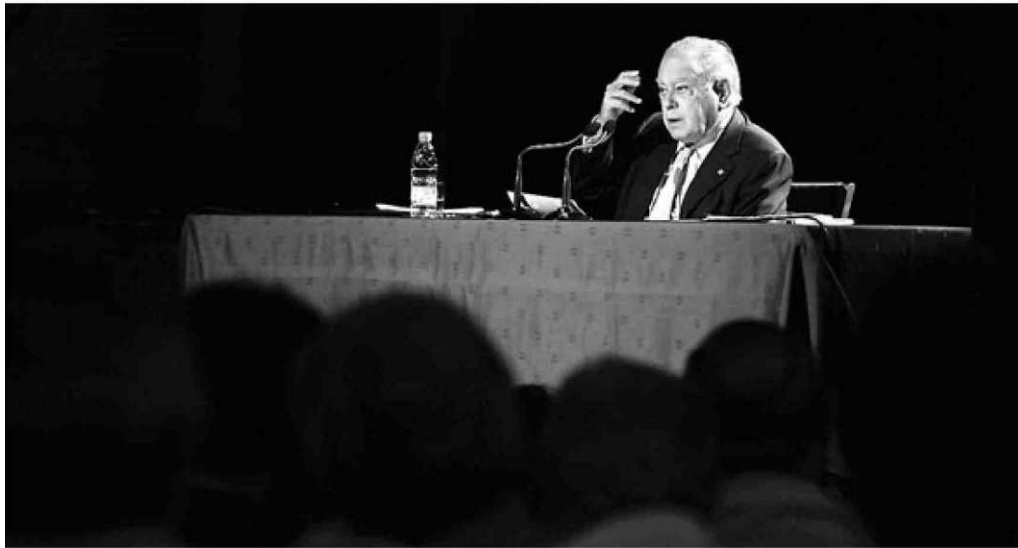

vuits i nous | MANUEL CUYÀS

L'expresident de la Generalitat, dilluns, a l'escenari del Teatre Romea. / ORIOL DURAN

Jordi Pujol parla de Brecht

Una conferència seva sobre l'autor alemany inicia la temporada al Romea de Barcelona

Dilluns al vespre, Jordi Pujol va pujar a l'escenari del Romea, el teatre del carrer Hospital de Barcelona, va seure davant d'una taula, va fer visera perquè els focus li impediessin veure el públic, es va treure uns papers de la butxaca i va començar per dir que ell, de Bertolt Brecht i de teatre, que eren les matèries de les quals havia de parlar, hi entenia més aviat poc. Quan Pujol inicia una conferència confessant que d'allò que ha estat cridat a parlar hi entén poc, l'auditori ja es pot cordar. A partir d'aquell moment rebrà un bany de filosofia, d'història, de filologia, de física, de la vida dels cargols o, com dilluns va ser el cas, de Bertolt Brecht i de teatre. Ell ja ho sap, que hi entén poc, un cop ha rebut l'encàrrec de parlar-ne es passa dies i dies documentant-se. Per parlar de Bertolt Brecht va llegir llibres de l'autor alemany, en va llegir de nous, va recórrer a *La Mare* de Gorki perquè li va semblar que algun eco prebrechtian hi podia trobar i va fer incursions al teatre de Shakespeare, de Corneille i de Salvador Espriu. La dissertació sobre Brecht va durar cinc quarts ben bons. Al final, l'actor Carles Canut va pujar a l'escenari a agrair la conferència exclamant: «Per ser que no hi entenia, Déu n'hi do.»

Segons Pujol, tot va venir d'un malentès. Als anys vuitanta, quan era President, es veu que va assistir a una representació d'una obra de Brecht al Romea. En un entreacte, ell i Carles Canut van intercanviar impressions

sobre la funció. Canut es va formar la idea que Pujol entenia de Brecht i com que l'actor dirigeix la Fundació Romea per a les Arts Escèniques i aquesta entitat cada any invita algú a inaugurar la temporada amb una lliçó magistral, aquest any el conferenciant elegit va ser Pujol, l'entès en Brecht.

Va dir l'expresident que l'any 1962, quan era a la presó, a Saragossa, va llegir *Vida de Galileu* en alemany per muscular l'idioma amb el qual s'havia educat. De la vida de Galileu a Pujol no li va interessar el compromís de l'intel·lectual ni la claudicació possi-

“ Si Brecht l'hagués conegut l'hauria enrolat a la seva companyia

bilista, que és del que tracta l'obra segons tots els entesos que no són Pujol, sinó l'home que crea un discurs científic de nou en nou. Com que en aquell moment Pujol es trobava en plena gènesi de les idees que formarien els llibres *Des dels turons a l'altra banda del riu* i *Construir Catalunya*, que han estat des de llavors la seva guia espiritual i política, el futur president de la Generalitat es va sentir identificat amb la figura també «prometeica» —paraula de Pujol— de Galileu. Pujol sempre sorprèn: Brecht pretenia que els espectadors no s'identifiquessin amb els seus personatges i ell va i s'hi identifica.

Qui Pujol observa distanciat, amb estranyament, és el mateix Brecht. Li valora la denúncia que va fer de les injustícies i les misèries en un moment dramàtic per a Alemanya i Europa, però li retreu que, al contrari de Boris Pasternak o Vladímir Maiakovski, es mantingués fidel als principis que inspiraven la URSS i la República Democràtica Alemanya —país on va viure i

treballar fins a la mort, el 1956—, tot i que, segons Pujol, va tenir prou elements per adonar-se que la justícia i la llibertat que deia que buscava no tenien lloc en aquests països. «Potser es va pensar que el sistema capitalista les garantia menys», concedeix Pujol.

No repetirem ara la conferència. Només direm que encara que no ho sapiga o no ho vulgui admetre, i potser degut a la germànica educació rebuda, Pujol, quan parla o fa discursos, practica la distanciació que Brecht defensava. Pujol trenca els arguments amb un estirabot que sembla que no vingui al cas, fa acotacions, s'adreça al públic, l'increpa, introdueix una ironia que refreda l'emoció, posa en boca d'algú, un algú indefinit, paraules i pensaments que en realitat són seus. Si s'atrevis i tingués oïda, arrencaria a cantar una balada com fan els personatges de Brecht. Si Brecht l'hagués conegut l'hauria enrolat al Berliner Ensemble per donar-li el paper de Galileu o d'un d'aquells jutges que surten a les seves obres.

L'any passat, el conferenciant invitat a obrir la temporada del Romea va ser Alfonso Guerra, l'exministre del PSOE. Va venir a parlar de Federico García Lorca. Em poden creure si els dic que el Romea aquell dia es va omplir fins a dalt de tot i que ningú de la catalana professió teatral s'ho va voler perdre. Guerra va ser molt aplaudit i petonejat —la professió teatral petoneja molt—, tot i que va fer una conferència de compromís i arxiu i que va cometre la indelicadesa de no evocar la vinculació de Margarita Xirgu, l'actriu catalana que va fer triomfar Lorca, amb el Teatre Romea on ell actuava aquella nit. La conferència de Pujol sobre Brecht, en canvi, no va omplir ni mitja platea i no va ser escoltada per la professió perquè es va abstenir d'assistir-hi. Hi ha altres maneres de fer referèndums sobiranistes, i el del Romea dilluns, endemà del d'Arenys de Munt, n'és una.